

duben 2021

párek

párek

časopis Knihovny města Ostravy, p. o.
č. 4, 2021

ročník XXI.

šéfredaktor: Bohdan Volejníček

grafika: Bohdan Volejníček
Anežka Chudejová

korektury: Jana Martiníková

email: parek.kmo@gmail.com

1 **let**
KNIHOVNY !!!

menu

Entrée	4
Recenze:	
Psí vojáci	5
Ať se rozhodneš jakkoliv	7
Kde zpívají raci	9
Žena v polární noci	12
Hladový národ	14
Pet Shop Boys - Hotspot	17
Malá ochutnávka z knižních novinek	
hudebního oddělení	21
Tipy z dětských knihoven	27

entr ee

Nov y, pandemick y svět zme nil všechny tradi n n  zvyky, protože jinak to nešlo a asi ještě nějakou dobu nepůjde. A zme nily se nejen ekonomick  záležitosti, lidsk  vztahy a kontakty, psychika, ale i svět knihoven. Knihovn m se dostalo velkého privilegia mezi v semi kulturními organizacemi, a tím je – funkčnost. Divadla, kina, výstavy, koncerty, vše zavřeno, max. online. Jen knihovny mohou stále fungovat, půjčovat knihy a jiné dokumenty. Sice přes „ok enko“, ale zajít si do knihovny pro kn zku se dá. Jedni sice „brblaj “, co je to za nesmysl, p o  zrovna knihovny mohou být funkční, na druhou stranu duši knihovníka jist  t  i, že knihovny jsou tak d le it . Teď si p ripad me stejn  v znamn  jako knihovny ve Skandinávii, kde bez knihovny nem жете ani chodit do školy. Jen  ten r i si museli zvyknout na online p střed . P redobjedn vat si vše z katalogu, to sice není nic nového, ale teď to jinak nejde. A co je zaj mav , aspoň z pohledu  středn  knihovny pro dosp l ? V b e n m režimu si  ten r i půjčovali ze 70% hlavn  nov  tituly p imo z regálů. Ve světě online p redobjedn vek je ale p ekvapiv , že naopak 70% objednaných knih jsou star i tituly ze skladu. Jako by pandemick  svět zme nil i  ten r sk  chut ...

Bohdan Boboking Volejn ek

100 let
KNIHOVNY !!!

Adrian Tchaikovsky

text: Jana Martiníková

Obálka „Psích vojáků“ dává čtenáři poměrně jasnou informaci, co může od této knihy očekávat. Ale nenechte se mýlit! To, co na první pohled vypadá jako kovové monstrum ve tvaru psa, opatřené děsivě vyhlížejícími zbraněmi, není nic tak primitivního, jako bojový robot. A příběh, který nám autor bude vyprávět, je něčím mnohem jemnějším a promyšlenějším, než jen zběsilou akční „střílečkou“, jakou bychom si pod dojmem ilustrace mohli představit.

Britský spisovatel polského původu Adrian Tchaikovsky (*1972) údajně studoval psychologii, zoologii a práva. Snadné k uvěření, protože přesně tyto tři obory jako by se někde v zárodku příběhu sešly a prostoupily. Hlavním hrdinou a také šikovným, trefně se vyjadřujícím vypravěčem v ich-formě je totiž Rex – ani zvíře, ani člověk, ani stroj, možná od všeho trochu. Bioform, geneticky upravená forma života, která má stavbou těla i chováním mnoho společného se psem. Až na to, že je obrovský, neprůstřelný a dokonale vycvičený k zabíjení. Do jeho Smečky patří také

medvěd, ještěr a roj včel, ti všichni jsou podobně jako Rex geneticky přetvořeni ve smrtící zbraně s vlastním vědomím, které ovšem podléhá rozkazům Pána.

Už samotnou bojovou spoluprací této Smečky, jejíž každý člen je originální a svéráznou osobností, je velmi zábavné a napínavé sledovat. A co teprve, když nastane zcela nepředvídatelná situace a Smečka se vymkne lidské kontrole! „Kdo mi teď bude říkat, že jsem hodný pes?“ dělá si Rex roztomilé starosti, ale brzy zjistí, že otázek, na které teď bude muset hledat odpověď, je mnohem víc... A mnoho nečekaných otázek a dilemat čeká také na lidskou společnost, která je poprvé donucena právně rozhodovat o bytostech, jež se lidem tak podobají, a přesto nesplňují definici člověka.

„Psí vojáci“ mě příjemně překvapili, nejvíc asi tím přesvědčivě podaným rozporem v Rexově hlavě - rozporem mezi chladnou bojovou strategií a psí oddaností, která ho činí dojemně zranitelným. Kdo hledá čtivý akční příběh, bude spokojen, ale nabízí se mu i cenný psychologicko-filozofický bonus.

TCHAIKOVSKY, Adrian. Psí vojáci.

Praha: Planeta9, 2020. 366 stran

At' se rozhodneš jakkoli

Jakub Szamałek

text: Dana Butorová

„Pokud máte heslo „1234“, přečtěte si Szamałkovu knihu a zjistíte, jaké to může mít následky“ – takto glosuje nový kyberthriller „At' se rozhodneš jakkoli“ polský portál Dobretytuly.com. Tento thriller je jakýmsi varováním nám všem, kteří se pohybujeme ve virtuálním světě a ve většině netušíme, jaké mohou být důsledky našeho chování. A nebo si alespoň nalháváme, že nám se to nemůže stát.

„At' se rozhodneš jakkoli“ je prvním dílem trilogie Hidden Web (Skrytá síť) a pro českého čtenáře je to první seznámení s mladým polským autorem. Inteligentní, dynamický, edukativní – tyto přívlastky si tento thriller zaslouží bez debat. Szamałek musel strávit spoustu času získáváním informací, ale např. na rozdíl od posledního románu Fredericka Forsytha Liška, který je rovněž nabitý fakty, ale chvílemi působí jako dokument, je Szamałkův román čtivý, odborné termíny neobtěžují, spíše podněcují k ověření či vyhledání dalších informací.

Děj je založen na novinářském vyšetřování vedeném Julitou, jejímž každodenním chlebem je psaní článků pro bulvární portál. Ve chvíli, kdy je pověřena co nejpikantněji zpracovat žhavou novinku – smrtelnou autonehodu známého herce, pojme podezření, že se vše mohlo stát

poněkud jinak. Hledání odpovědi však Julitu přivede do světa darknetu, a navíc se ji někdo snaží za každou cenu umlčet. Spřízněnou duši nalézá Julita ve zprvu záhadném odborníkovi na kyberprostor Jankovi. Díky němu se dozvídá, že „internet je zmršenej“, protože původně to měla být vojenská síť s omezeným přístupem a prvotní koncepce předpokládala, že když už se někdo zalogueje, dá se mu věřit. „Počítače jsou taky zmršený. Procesory od Intelu vyrobený po roce devadesát pět mají základní chybu v architektuře, kvůli který je možný z nich s trochou snahy vytáhnout data,“ tvrdí Janek. A nakonec i „uživatelé jsou zmršenej, kašlou na bezpečnost. Nezajímá je to, neinstalují si aktualizace, nedívají se, na co klikají, dají přednost mizernému programu zdarma před dobrým, používají úplně nemožný hesla.“ Julita se učí rychle a začíná se ve virtuálním světě chovat obezřetněji, i když ani to jí mnohdy nepomůže.

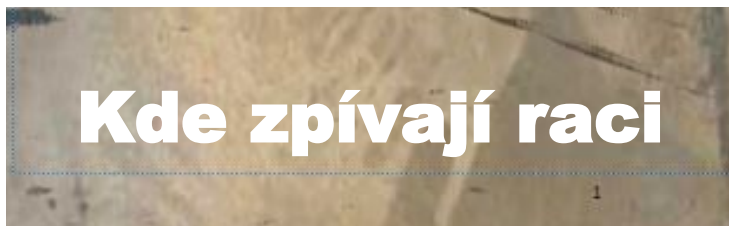
Julita během pátrání málem přijde o život, do spiknutí jsou zapojeni mocní lidé, děj graduje a vy jste přesvědčeni, že už je vše jasné. Opak je pravdou. Na poslední stránce zjistíte, že jí tajemný hacker nechává svůj posmrtný vzkaz s dotazem, na který má Julita jednoduše odpovědět „ano“ nebo „ne“. „Julita seděla nehybně, zadržovala dech. A potom odeslala odpověď.“ Myslím, že čtenář, který s hlavními postavami prošel neuvěřitelnými zvraty až sem, bude tušit, jakou. Jakub Szamałek si výtečně nechal otevřená vrátka pro druhý díl.

SZAMAŁEK, Jakub. Ať se rozhodneš jakkoli.

Brno: Host, 2020. 427 stran

Delia Owens

text: Šárka Kuligová

Prvotina, která okouzlí, to je román americké zooložky Delii Owens, která se zabývala výzkumem divokých zvířat v Africe a jejíž odborné texty o přírodě vycházejí v mnoha přírodovědných časopisech.

Severní Karolína, městečko Barkley Cove. Kya, holka z bažiny, si získá vaše sympatie po pár stránkách knihy, které začínají líčit události v roce 1952. Šestiletou Kyu opustili starší sourozenci, matka, pak i otec. Zůstala sama v chatrči na okraji bažiny u mořského pobřeží. Všechno ve čtenářově fantazii ožívá ještě barvitěji a reálněji při pohledu na připojenou mapku, kde kromě chatrče figuruje i srub – tajné místo, kde je možno se skrýt, ale kde se také Kya naučila číst, Skokanův krámk s možností natankovat pohonné hmoty do člunu, pláž Point a rovněž požární hláska. Ta, pod níž se v roce 1969, napůl ponořené ve slatině, našlo mrtvé tělo Chase Andrewse, místního playboye z dobré rodiny.

Tyto dvě roviny nedají čtenáři spát – v r. 1969 je děj jakoby zastavený, pohybuje se jen na ploše dnů, a to pro snahu šerifa zjistit, kdo a proč by měl zájem zabít mladého muže. Na nešťastnou náhodu, kdy by bez cizího zavinění spadl z požární hlásky, to totiž záhy přestane vypadat. Naopak děj od r. 1952 se ubírá kupředu svižně a zároveň pomalu a líně – Kya se po odchodu maminky chvíli snaží o nastolení jakési normality

v soužití s otcem, ale nejde to, nakonec ji - nekompromisně a bez sebe-menších vazeb k tomuto svému nejmenšímu mláděti - opouští i on. Kya bojuje se samotou, se strachem, opuštěné dítě v bažině bez prostředků k obživě... Sbírá a prodává mušle, loví, udí a prodává ryby, krmí racky a povídá si s nimi, touží po nějakém lidském kontaktu a po společnosti a zároveň se jich straní a bojí. Docházka do školy se omezila na jeden jediný a k tomu neúspěšný pokus.

Uplynuly měsíce a jak je na jihu běžné, o své místo se nesměle přihlásila zima. Slunce, horké jako peřina, objalo Kyu kolem ramen a jemně ji vedlo hlouběji do bažin. Někdy slyšela noční zvuky, které neznala, nebo uskočila, když příliš blízko ní uhodil blesk. Ale kdykoliv klopýtla, zachytila ji země. Až nakonec, v jedné nečekané chvíli, se bolest v jejím srdci vsákla jako voda do písku. Pořád tam byla, ale zatekla hluboko. Kya položila dlaň na pulzující vlhkou zem a bažina se stala její matkou.

Objevil se o pár let starší, citlivý a vnímavý chlapec Tate z městečka. Provedl Kyu mnoha úskalími osamělého života, naučil ji číst, společně objevovali krásy rostlin i živočichů bažiny a mořského pobřeží, spolu si povídali s racky a vedle sebe vyrůstali a dospívali. V srdcích jich obou také vyklíčila milostná touha po tom druhém. Zůstala nenaplněná ve fyzické rovině, srdce obou však intenzivně zasáhla. A jestliže si Kya konečně dovolila k někomu se silně připoutat, o to bolestnější bylo zklamání, když Tate nesplnil slib, který jí dal, když ji vlastně také opustil, protože začal studovat a nepřijel už ani na návštěvu... Přitom Kyu dál miloval. A jejich cesty se mají v budoucnu opět propojit a zklamání má být pomalu zahlazováno, a ano, čekají je znovu šťastné chvíle společného souznění a štěstí. Mezitím se ovšem na scéně objeví Chase. Kya je pro něj rozptýlením, osvěžením, zpestřením. Šelmičkou, kterou si chce zkrotit a ochočit. To ale Kya neví, nebývá u drsných hovorů, které takto silácky Chase vede se svými kamarády

v městečku. S ní, v tajemných zákoutích bažiny a pláží, je jiný Chase. Ne sice tak klidný, vnímavý a jemný jako Tate, přesto chápavý a zajímavý společník, časem přítel, milenec, další člověk, kterému Kya dovolí nahlédnout do svého světa, do své duše. Další člověk, ke kterému se Kya připoutá a který zlomí její srdce...

Příběhy se spojí. Od roku 1952 roky běží a doběhnou čekající, jakoby zastavený rok 1969; čas dožene Kyu v okamžiku zatčení na jejím milovaném člunu. Ano, Chase její srdce zlomil zásadně a zdá se, že neopravitelně. Dokázala by ho však zabít? Městečko plné předsudků je přesvědčeno, že ano. Zároveň je v něm dost lidí, kteří navázali s holkou z bažiny jemné předivo vzájemných křehkých, neokázalých vztahů a ochranných spojení a kteří v ní vidí bytost hodnou uznání, ne nějakou špinu, póvl. Vždyť na lavici obžalovaných sedí nyní krásná mladá žena, jež díky pomoci Tatea vydala několik knih o fauně a flóře „své“ bažiny, které sama nádherně ilustrovala!

Rozuzlení nemohu prozradit. Příběh má konec překvapivý, přesto zároveň očekávaný. Chytne vás za srdce – konec, ale hlavně celý příběh a zejména Kya, holka z bažiny, jíž bychom pro její svobodu a pevné pouto s přírodou chtěli být, a zároveň bychom na jejím místě nikdy být nechtěli. Jestliže se chystá film podle této knihy, nemohu se dočkat. Ale Kya a celý její svět už stejně dávno existuje, utvořený v mé fantazii po přečtení naprosto úchvatné knihy.

OWENS, Delia. Kde zpívají raci.

V Brně: Jota, 2020. 343 stran

Žena v polární noci

Christiane Ritter

text: Irena Šťastná

Beletrizovaný dokument *Žena v polární noci* z loňské produkce nakladatelství Portál byl od okamžiku svého vzniku vydán již v mnoha jazycích - prvně v němčině před 83 lety. V češtině jde nyní o premiéru. Máme tak konečně výtečnou příležitost sdílet, co prožívala Christiane Ritter, když v r. 1933 prožila jeden celý rok na Špicberkách spolu s manželem a dalším norským lovcem.

Už jen samotný nápad autorky, totiž vyjet mimo Čechy, zanechat zde rodiče i malou dceru a následovat výzvu svého muže, lovce kožešin, jenž v zamrzlých končinách trávil již více let, bylo v 30. letech cosi až neurvalého. Samozřejmě, lidmi v okolí to bylo považováno za čiré bláznovství už jen proto, že se tak rozhodla právě žena. Christiane Ritter pocházela z Karlových Varů. Je vnímána jako rakouská spisovatelka a teprve v roce 2000 zemřela ve Vídni v úctyhodných 103 letech.

Knihla čtenáře po první z dvou set stran vtáhne, protože opravdu každý rychle užasne nad přírodou, která v této zemi kamení a ledu bez jediného stromu vládne. Vše pak bezprostředně zalehne ještě dávka pokory, bez níž člověk na Špicberkách neobstojí. Lépe řešeno vůbec nepř-

žije v oněch odlehlých končinách severu, mezi mnohadenními sněhovými bouřemi, ledovými krami a třesnutým mrazem.

Chatka je nadnesené přirovnání pro přístřeší, v němž tyto tři osoby dvanáct měsíců existovaly. Mrazy pod třicet stupňů, nedostatek potravy, vichřice a samozřejmě polární noc, čtyřměsíční etapa bez slunce, to jsou jen některé z okolností, s nimiž hrdinové museli zápasit. Na druhou stranu, nic se nejspíš nevyrovná bezuzdné kráse, která je zdejšími obyvatelům v zdánlivé pustině k dispozici. Toto okouzlení prosákně do čtenáře velice rychle. Tím spíše, že autorka je profesí malířka a cit pro detail nezapře. Co na tom, že se mezitím sytíte palačinkami z tulení krve. Dostává se vám hlavně poznání sebe sama. Skrz vědomí, co všechno lze zvládnout, když je jen varianta „zkusím to přežít“ nebo „zemřu“. Jestliže vás žene hlad, přestanete se jednoduše starat o to, že polární liška má krásná očka. Když spatříte stopy ledního medvěda, zmocní se vás nikoli strach, ale bezuzdná touha lovce zabít, protože to znamená, že jednoduše přežijete.

Svého rozhodnutí vydat se na náročnou cestu a pobyt autorka nikdy nezalituje. Vnímá veškeré těžkosti s nadhledem i jemným humorem. Rovněž obdivuje, s jakou lehkostí a samozřejmostí přijímají vzniklé události oba společníci, zkušené lovci. I ona nakonec odjíždí s jistou lítostí a poznáním, že tato etapa sice končí, ale láska k ledové krajině v ní zůstává nadobro obtištěna.

RITTER, Christiane. *Žena v polární noci : rok na Špicberkách.*

Praha: Portál, 2020. 196 stran

Vendula Brunhoferová

text: Bohdan BoboKing Volejníček

Je rok 1943, celá Evropa i se zbytkem světa je v krvavém válečném víru jménem druhá světová válka. Nacisti se roztáhli všude, nic před jejich zbraněmi neobstojí. Ale něco je jinak, než jak si to pamatujeme z hodin dějepisu. Němci svého vůdce Hitlera viděli naposledy někdy v roce 1941, nacisti se na ulicích zdraví „heil Thule“ a v koncentračních táborech žijí v pruhovaných mundúrech a dřevěných barabiznách statisíce dobře živených Židů s plnými, kulaťoučkými tvářemi. A to nejsou ty největší rozdíly s historií, kterou tak dobře známe. Nová kniha české autorky Venduly Brunhoferové totiž patří do žánru fantastiky, zvaného alternativní historie. Lakonicky řečeno jsou to příběhy z naší známé historie, ve které „něco je jinak“.

Tím „něco je jinak“ je v příběhu naší autorky fakt, že nacistům se podařilo získat skutečně funkční tajnou zbraň, která je pro spojence téměř nepřekonatelná. Nejedná se o žádné rakety či proudová letadla, ale o upíry, vlkodlaky či létavce, krvelačné bestie s křídly. Himmler, velitel

SS, vždy hledal mystické kořeny německé nadřazenosti, snažil se v laboratořích SS vytvořit übersoldiera, vojáka nadčlověka. To se mu po otevření pekelných portálů podařilo. Kdo chce být dále v SS, musí podstoupit proměnu. Musí se stát upírem. Proto jsou v koncentračních táborech dobře živení Židé, upíří SS-mani potřebují stále více potravy a oni jsou pro ně něco jako „krevní konzervy“.

Ale hrdiny knihy nejsou tito vítězící nadlidé, nýbrž skupina spojeneckých britských vojáků, kteří se po nevydařeném výsadbku snaží přežít na okupovaném území ve Francii. Jejich osud je zpečetěn, je to jen záležitost času, než je Němci najdou a zlikvidují. Jenže jako vždy tam, kde je „temnota“, musí existovat i „světlo“. Jako by vyšší moc potřebovala vyrovnat šance, ve Varšavě žije malá holka Ilka, které s andělskými křídly rostou i neuvěřitelné schopnosti. Jenže je to vyplašené dítě uprostřed upířího nacistického zla. Její šancí je pouze jeden důstojník SS, který zjišťuje, že bájná nesmrtelnost, supersíla a bezcitnost není to, co si od života představoval. Uzavře s Ilkou dohodu, která by měla být pro obě strany výhodná, ač téměř beznadějná. Utečou do Francie a přidají se s dalšími německými nelidskými odpadlíky ke spojenecké jednotce, aby se pokusili o šílený nápad - zvrátit průběh války a zachránit lidstvo.

„Hladový národ“ je dechberoucí příběh s obrovským spádem, který čtenáře nutí otáčet stránku za stránkou. Autorka si vybrala velmi atraktivní historickou událost, kterou dokázala dobře zpracovat ve stylu alternativní historie. Brutalitu i vulgárnost dokázala udržet v přijatelných mezích, přitom čtenářskou atraktivitu děje i tak udržela na vysoké úrovni. Její postavy jsem považoval za uvěřitelné, dokázal se s nimi ztotožnit, přestože na druhou stranu ani jedna z nich není vlastně hlavní. Žádnou z postav jako by autorka nepreferovala, žijí v šílené době a smrt si nevybírání. Rád kvituji, že se jedná o uzavřený příběh, přesto určitě nejednoho čtenáře napadlo, že autorka stvořila svět, který má značný potenciál. Nejde do tolkienovské hloubky, aby vysvětlila všech-

ny události. A právě zde bych viděl potenciál pro další příběh či příběhy. Jak se třeba Himmlerovi podařilo otevřít pekelný portál? A přestože kniha je uzavřená, přece jen nám není podáno, jak samotná válka skončila.

„Hladový národ“ byl překvapivě dobrý a čtivý příběh s překvapivě lákavou obálkou, který se s klidem může přiřadit k titulům, jako je antologie českých povídek „Ve stínu říše“ či „Bratrstvo krve – Stalingrad“ od Kotlety.

V edici Alternativa vydalo nakl. Brokilon na podzim 2019.

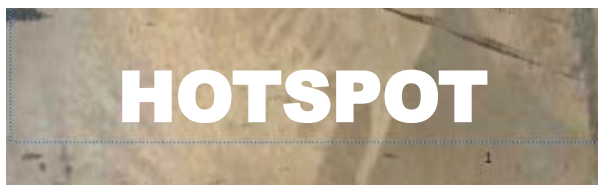

BRUNHOFOVÁ, Vendula. Hladový národ.

Praha: Brokilon, 2019. 241 stran

hudební recenze

Pet Shop Boys

text: Andrea Šmausová

Hotspot - co tím názvem Neil Tennant a Chrise Lowe z hudebního seskupení "Pet Shop Boys" mysleli? Měli na mysli oblast vesmíru či ekologie či internetu? Texty jejich songů vždy nesou nějaké poselství, přesto, že se to na první pohled nezdá. Většina lidí je má zafixovány jako reprezentanty komerční disco hudby z 80. let. Zdání klame. Do notoricky známých hitů z 80. let skryli pod popové pozlátko věrný obraz hlavního města Velké Británie za vlády Margaret Thatcher. Odrážela se v nich intimita, křehkost identity dvou gayů a existenciální krize lidí, kteří tak tak zaplatí nájem, ale na druhé straně jim je ze všech stran vnucovaný svět nekonečných příležitostí.

Pet Shop Boys (doslovný překlad Obchod s domácími mazlíčky), dalo by se říci, harcovníci po britském hudebním nebi, jsou na hudební scéně opravdovým úkazem. Zatímco v rocku či jazzu najdeme spoustu šedesátníků, v tanečním popu jich je o poznání méně. A to Chris Lowe a Neil Tennant ještě pravidelně vydávají dobré a v lepších případech skvělé nové desky. A ani "Hotspot" jim ostudu nedělá. Jiní v jejich věku už myslí jen na pohodlný důchod, Pet Shop Boys si stále udržují mladistvý pohled na svět. I když rádi ukazují, jaké jsou jejich kořeny, nebojí se do své hudby vpustit ani aktuální trendy. Každý jejich koncert je vždy audi-

ovizuální lahůdka. Bohužel v dnešní koronavirové době nemáme příležitost vychutnat si jejich poslední koncertní turné, které bylo zrušeno minulý rok v létě. Co nám ale naštěstí ani zákeřný virus nemůže zakázat, je poslech CD...

Trochu ochutnávky z jejich začátků. Jak se dali dohromady? V srpnu 1981 se Neil Tennant vypravil do obchodu s elektronikou na King's Road v Londýně. Chris Lowe se tam jen poflakoval. Listoval si hifistickými časopisy a snil o tom, co by si mohl koupit. Neměl ale ani na pořádný stereopřehrávač. Chris s Neilem se dali do řeči a objevili společný zápal pro undergroundovou klubovou hudbu, syntáky a Davida Bowieho, jak jinak. Obchod jako místo směny a zvláštních setkání měl pro dvojici důležitý význam, proto si ho dali i do názvu společného hudebního projektu – jejich kamarádi totiž pracovali v obchodě s potřebami pro domácí mazlíčky v západním Londýně. Od začátku bylo oběma jasné, že chtějí tvořit elektronickou taneční hudbu. Jak nazvat jejich hudební styl? Synthpop či dance-pop? Dominantní postavení má zde syntetizátor. Je velmi úzce spojený s érou mezi koncem 70. let a první polovinou 80. let, kdy byl syntetizátor praktickým a přijatelným nástrojem. Styl vyvinuli hudebníci jako Gary Numan, Depeche Mode, Ultravox a Devo.

První necelé 4 roky vystupovali pouze po menších hudebních klubech. Než však můžeme v historii tohoto slavného dua, hrajícího dodnes, pokračovat, je třeba zmínit rok 1983. V této době je totiž vynalezen MIDI systém. Ten umožňoval nově vzniklým digitálním syntezátorům komunikovat s počítačem. Což znamenalo možnost uložení dat pro nastavení zvuků, samplování, sekvencí atd... Toho se Pet Shop Boys rychle ujali a začali tuto novou digitální techniku plně využívat.

Svou první desku z roku 1986 pojmenovali Please. Bylo to takové malé poděkování za onu náhodu, která je svedla dohromady. A pak už to šlo ráz naráz :

1987 - Actually
1988 - Introspective
1990 - Behaviour
1993 - Very/Very Relentless
1996 - Bilingual/Bilingual special edition
1999 - Nightlife
2002 - Release
2006 - Fundamental
2009 - Yes
2012 - Elysium
2013 - Electric
2016 - Super
2020 - Hotspot

Tak jako některé desky Beatles jsou víc McCartneyho a jiné Lenno-
novy, i Pet Shop Boys to mají rozhozené. Neil Tennant miluje temnotu,
noc a odcizení ve městě, Lowe oslavuje blyštivou euforii a extázi – a v
tomto duchu jsou zpracovány jak desky, tak i videoklipy. Vraťme se k
albu “Hotspot”. Titulní skladba “Will-o-the-Wisp” obsahuje extrakt toho
nejlepšího, co teď mohou Pet Shop Boys nabídnout. Je energická, taneční
a hlavní syntezátorová melodie se během čtyř a půl minuty vkrade do
hlavy velmi jednoduchým způsobem. Všechno tak nějak funguje a vy si
možná říkáte, že to s dalšími písněmi bude jen lepší. Jenže zatímco výše
zmíněná skladba rozhodně našla a následně rozžhavila váš “hotspot”, ty
další už takové štěstí neměly.

Hlavním problémem je absence jakéhokoliv touhy po opětovném
poslechu ne-li celé desky, pak alespoň několika písní, které vás zaujaly
napoprvé. Bohužel se její potenciál ztrácí v mělkých vodách někde mezi

roky 1986 - 1996. Celé album totiž zní, jako by do tohoto období patřilo. Jako kdyby na něm Neil Tennant a Chris Lowe prostě jen setřeli obří vrstvu prachu a poslali je do světa se vzkazem: "Na tohle jsme zapoměli." Skrze aranže, které nepřinesly naprosto nic nového, se mohly prodrat alespoň výraznější vokální melodie. Bohužel, ani to se na albu Hotspot neděje. Ty samé syntezátorové plochy a rytmické sekce už v současnosti moc neučarují. Člověk by od legend takového formátu v roce 2020, kdy již technická stránka hudby nezná omezení, přece jen čekal trochu kreativnější myšlení.

Každý nástroj sice plní svoji úlohu správným způsobem, avšak co je to platné, když v závěru vznikne nezáživný výstup. V kontextu dnešní doby dokonce některé balady působí až kýčovitě. Jediným světlem na konci tunelu je skladba Only The Dark, jež disponuje poutavým refrémem, pochvalu si zaslouží také Neil Tennant, jehož vokál neztrácí na kvalitě. A možná chtěli Pet Shop Boys novou deskou potěšit nás, fanoušky osmdesátých let. Anebo si prostě chtěli jen složit písničky pro radost. Když však i po letech dostává posluchač stejnou muziku ve stejně předepsaných dávkách, může se stát, že místo euforie nastoupí jen a pouze hudební prázdnota. Možná si pak "Hotspot" už nikdy nepustí a místo toho zvolí jinou desku, kde bude vědět, že se i v rámci zaběhnutých kolejí pobaví. Jejich poslední 14. počín, CD "Hotspot", dle mého názoru nepatří k "The best of" jejich tvorby. Ale věřím, že Hoši z Pet Shopu ještě neřekli své poslední slovo.

PET SHOP BOYS. Hotspot.

Made in the EU: x2 Recordings, 2020.

Malá ochutnávka z knižních novinek hudebního oddělení

text: Jana Martiníková

Dalibor Janota

Česká a světová opereta

Pokud jste milovníky hudebního divadla a stejně jako já jste měli v oblibě populárně-naučnou knihu paní Anny Hostomské „Opera – průvodce operní tvorbou“, pak tato nová publikace přináší něco podobného, tentokrát ale ze světa příbuzného žánru - operety.

„Kdysi mně jeden významný operní režisér řekl: „Nehledej v operetě logiku, žádná tam většinou není. Ale jsou to pěkné pohádky pro dospělé.“ Takto jsem i přistupoval k psaní těchto obsahů, které jsem se snažil napsat pohodovým povídkovým způsobem,“ prozrazuje v úvodu Dalibor

Janota, ostravský rodák (nar. 1946), který působil jako operetní i operní sólista a věnoval se také režii a publicistice (v knihovně máme např. Malou enyklopedii české opery, jíž je spoluautorem).

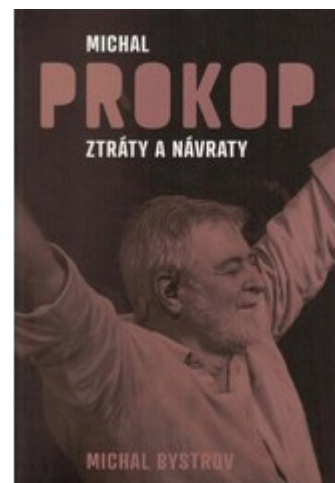
V této knize na nás čeká 873 stran operetních „příběhů“. Ke každému vyprávění - obsahu patří také stručné informace o skladateli a jeho nejvýznamnějších dílech. A protože opereta jako žánr už patří spíše minulosti, závěrečný bonus je věnován pěti slavným světovým muzikálům.

Na závěr přidám jeden citát, odpovídající na otázku, která mě při listování knihou také napadla: vznikají nové operety ještě i v současné době?

„A jak je to s operetou v 21. století? Pokud vím, nová opereta byla napsána pouze jedna, a to o následníkovi habsburského trůnu Ferdinando-vi d'Este. Autorem hudby je Zdenek Merta, libreto napsal Karel Šíp a premiéra byla v roce 2004 v Plzni. Oba autoři zdůrazňovali, že se nejedná o hudební komedii či dokonce muzikál, ale o typ klasické operety.“

Michal Bystrov

Michal Prokop - Ztráty a nálezy

„Měl jsem v životě asi kliku, protože až na několik smolných let se mi podařilo pracovat v profesi, která je zároveň mým koníčkem, a potkal jsem úžasné lidi,“ vyznává se nestárnoucí legenda české rockové scény Michal Prokop (nar. 1946) v knižním rozhovoru s Michalem Bystrovem.

A byly to roky plné opravdu pestrého muzikantského života. I ten nejstručnější přehled Prokopových aktivit by byl příliš rozsáhlý. Namátkou připomenu jeho působení ve skupině Framus Five, kde prošel obdobím orientace na soul a rhythm and blues, později ho ovlivnil také progresivní rock. Zajímavé je (a ne každý ví), že pro jeho album Město ER napsal texty přímo „na objednávku“ Josef Kainar:

„...obdivoval jsem Suchého a Šlitra nebo Voskovce a Wericha. K jejich textům jsem měl velkou úctu, ale nepředpokládal jsem, že by se moje muzika dala česky zpívat. A když se to ukázalo jako nutnost, nechtěli jsme zpívat pitomé texty o ničem. Proto jsme šli za Josefem Kainarem.“

Nezapomenutelná jsou jeho alba „Kolej Yesterday“, „Nic ve zlým, nic v dobrým“ nebo „Snad nám naše děti...“. Po sametové revoluci přišlo desetiletí, ve kterém se úspěšný zpěvák začal věnovat politice (Občanské fórum, ODA). Velkou odezvu mělo i jeho moderování televizní talk show Krásný ztráty. Od roku 2000 opět pravidelně koncertuje. Některé jeho písně už doslova zlidověly (např. „Blues o spolykaných slovech“, známá i jako „Čmelácci“ nebo „Až si pro mě přijdou“). O tom všem, včetně nejnovějších plánů (prý se už můžeme těšit na připravované album!) Prokop vypráví velmi sympatickým a poutavým způsobem. K tomu čtenáře potěší spousta fotografií, podrobná diskografie, jmenný i názvový rejstřík – je to zkrátka dobře a poctivě „udělaná“ kniha, která stojí za přečtení.

Josef Vlček, Jaromír Havlík

Příběhy písní 1919 – 1960

„Neměl jsem ponětí o nějaké západní kultuře a slovo rock'n'roll jsem poprvé slyšel až ve čtvrté třídě. Ale už tehdy, před šedesáti lety, jsem se podívoval, že sem něco tak krásného přišlo. Čas mi ukázal, že k tomu vedla klikatá cesta. Po letech jsem ji zatoužil zmapovat.“ To jsou slova hudebního publicisty, kritika a rozhlasového dramaturga Josefa Vlčka, jednoho ze spoluautorů knihy. Tím druhým je muzikolog a hudební kritik Jaromír Havlík.

„Příběhy písní“ mapují vývoj československé populární hudby od 20. po 50. léta minulého století a podrobně se věnují těm nejzdařilejším a časem prověřeným hitům, upřesňují okolnosti jejich vzniku, nabízejí čtenáři zajímavosti o jejich autorech. Z evergreenů prvního zkoumaného desetiletí jmenujme třeba písně Copak je to za vojáka, Škoda lásky nebo dechovou serenádu Vzpomínka na Zbiroh. Třicátými léty nám Teskně hučí Niagara, z let čtyřicátých a padesátých si připomeneme např. Růžovou krinolínu, Šumařinku, ale i neslavně proslulou Kupředu, zpátky ni krok.

Příjemné je, že i ten, kdo uvedené písně dobře zná, v knížce může narazit na drobný detail, který ho překvapí či pobaví. Mě třeba potěšila slova Fanoše Mikuleckého, autora dnes už takřka zlidovělé písně Vínečko bílé. Zde vyjadřuje svůj názor, jak je třeba ji interpretovat:

„To není milostná píseň nebo píseň o přírodě. Tu jsem skládal jako

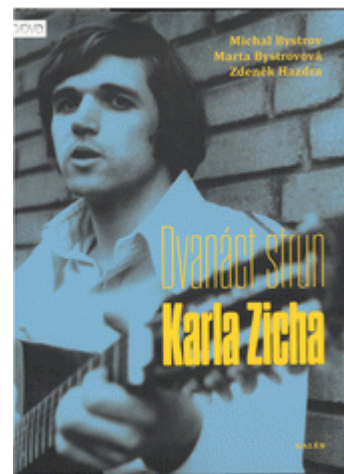
píseň furiantskou, pijáckou! Ta musí mít jiný důraz v rytmu. Zpívat ji sentimentálně, utahaně, znamená zbavovat ji charakteru. Tam musí být znát ta umíněnost – just řa budu piť, co budu živ, protože jsi tak dobré!“

O písničce Hodné štěně (na staropražskou melodii s textem Jana Wericha) se zase dočteme, že je nejspíš prvním protestsongem v naší pop-music. Však také po roce 1969 byla mezi prvními, které se nesměly hrát v rádiu. „*Seběhla se celá ves a pánovi praví: Celej svět už ví to dnes, že řetěz mravy nenapraví.*“

V poslední části knihy na nás pomrkávají Hvězdy nad Brnem, Blues pro tebe, Marnivá sestřenice a spousta dalších nezapomenutelných písní. Ke každému období ale patří i kapitola Klasická hudba s přehledem nejvýznamnějších skladatelů a jejich díla. Tahle hudební procházka je příjemná, zábavná i poučná.

M. Bystrov, M. Bystrovová, Z. Hazdra

Dvanáct strun Karla Zicha

Karel Zich. Zpěvák s originální barvou hlasu, typickým „presleyovským vibratem“, skvělý kytarista, příjemný a pohodový člověk, zcela „nehvězdná“ hvězda české pop-music. A také talentovaný umělec, který odešel příliš brzy... Tak na něj na stránkách této kni-

hy, která je jakousi mozaikou složenou z mnoha rozhovorů, vzpomínají členové jeho rodiny, kamarádi i kolegové z muzikantské branže. A co o sobě (ve vybraných ukázkách z dobového tisku) říká sám Karel Zich? Třeba tohle:

„Mám rád vážnou muziku, starou i novou, jazz i lidovou písničku, takže nejsem nijak úzce vyhraněný. Bylo mi sympatické, že třeba Ray Charles uměl zazpívat úplně všechno. Je to asi vášeň některých muzikantů, že se nechtějí dát strčit do jedné krabice, a já k nim myslím taky patřím. Fakt je, že jsem věrný především kytáře.“

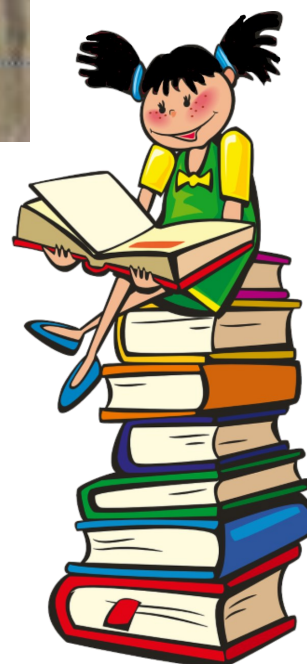
Stylová všestrannost byla pro Zicha typická. Začínal ve Spirituál kvintetu Jiřího Tichoty, kde také úžasně hrál na dvanáctistrunnou kytaru. K jeho prvním hitům patřila píseň Kovbojův nářek (Laredo), ale určitě se nám ještě vybaví duet s Lenkou Filipovou Mosty, písně Máš chuť majoránky nebo Paráda. Jiří Černý vzpomíná: *„Jeho hlas byl výjimečný už svým rozsahem. Kromě rozsahu měl úžasný cit pro styl, a lepšího hráče na dvanáctistrunnou kytaru aby jeden pohledal! A potom ta barva... Zněl chlapsky, a přitom měl v sobě cosi romantického.“*

Kniha obsahuje např. i rozhovor se zpěvákovou dcerou a také jeho první manželkou Natašou Zichovou, z kterého je znát, že v soukromí to s ním vždycky tak pohodové nebylo. Zichova rodina obohatila knihu množstvím fotografií z rodinného archivu a také umožnila vznik CD s unikátními nahrávkami z pozůstalosti, kde si můžeme poslechnout demo snímky jen s doprovodem kytary, záznamy z neformálních vystoupení a podobné vzácnosti.

Pozvánku ke vzpomínání, čtení a poslechu uzavřu citátem Michala Pavlíka: *„Přestože ho tady u nás všichni znali, neměl hvězdné manýry. Poznal jsem hodně českých popzpěváků a můžu říct, že většina z nich měla nějaké vnitřní potíže, které těm druhým dávala sežrat. Tohle Karel nikdy nedělal. Byl to ten nejčistší člověk, jakého jsem v naší branži poznal.“*

Tipy z našich dětských knihoven

Několik zajímavých tipů z produkce dětských knih, které jsou ve fondech KMO, nám opět představí Denisa Hrubá.

Eda se nedá Petra Braunová

Myslíte si, že je super mít za rodiče slavné, populární a uznávané osobnosti? Dostanete tak vše, na co si jen vzpomenete? Své by vám o tom mohl vyprávět Eda, který je synem úspěšného režiséra a známé herečky.

Eda se vždy považoval za obyčejného kluka, který má jen slavné rodiče. Vše se změní ve chvíli, kdy se jeho matka stane slavnější. Začnou se o ni a celou její rodinu zajímat bulvární novináři a všelijací pisálci, kteří píšou různé nepříjemné a nepravdivé články.

Eda se rozhodne očistit jméno celé jejich rodiny a zároveň si porozumět se svým okolím. Povede se mu to? Držme mu palce.

Jasmína, lovkyně záhad. Deník 1, Zkamenělá zoo Joris Chamblain

Milujete dobrodružství? Napsali už jste někdy nějaký příběh? Nebo se chcete stát spisovatelem/spisovatelkou? Pak je tento příběh jedenáctileté Jasmíny právě pro vás.

Jasmína se chce stát slavnou spisovatelkou jako její sousedka paní Krasomila Jarolímová. Tato úžasná sousedka poradila Jasmíně, aby si všechny své nápady zapisovala.

Protože maminka Jasmíny ví o její touze být spisovatelkou, pořídí Jasmíně sešit pro její poznámky. Jasmína pozoruje svět okolo sebe a všechny poznatky si zapisuje a doplňuje je různými vlastnoručně kreslenými obrázky nebo fotkami, které tvoří jedna ze dvou jejích nejlep-

ších kamarádek. Všechny tři kamarádky mají společný tajný domeček na stromě v lese. Jednoho dne z tohoto tajného úkrytu uvidí místního obyvatele Michela, který táhne dva kbelíky s barvou. Proč je Michel táhne do lesa? A proč se tato situace opakuje každý víkend? Proč se Michel pokaždé při návratu tváří tak smutně?

No to by mě taky zajímalo...

(čtenářské určení 9-12 let)

Modrotisková pohádka

Martina Dvořáková

Víte, děti, kdo je barvíř? Ne? Tak v této knize se to dozvíte. A také se zde seznámíte s Vašíkem, jehož otec je barvíř. K tatínkovi Vašíka nedorazila dodávka indigovníku, který tatínek nutně potřebuje ke své práci, a Vašík se bojí, že za to může on, když vyslovil špatné přání.

Vašík uteče do lesa, kde se u studánky zastaví si odpočinout. Když kouká na hladinu vody, vzpomene si na maminku a na písničku, kterou mu zpívala. Poté, co ji zazpívá nahlas, ocitne se v Modrobílém království. V tomto království zachrání modrého ježka Azura, potká modráska, vílu Rozárku a nakonec se setká i s princeznou Indigo. Princezna mu slíbí dostatečné množství indigovníku, ale až poté, co splní tři úkoly.

**Podaří se Vašíkovi tyto úkoly splnit? Pomohou mu noví kamarádi?
Vrátí se vůbec Vašík zpět k tatínkovi?**

Tak to si musíte přečíst!

(čtenářské určení 6-9 let)

Pračlovíčci. Hurá na mamuta! **Jackie Niebisch**

Víte, čím se kdysi dávno živili pračlovíčci? Ne? Tak já vám to řeknu. Různými bobulemi, oříšky a dalšími lesními plody. Ale jednoho dne se rozhodli, že už jim to nechutná. Dostali prostě chuť na mamutí stehýnko. No prostě chtěli kus masa. Přestože byl mamut několikanásobně větší než pračlovíčci, rozhodli se, že ho uloví.

Podaří se jim mamuta ulovit? Pomohou malým pračlovíčkům i jejich rodiče, nebo od nich dostanou jen výchovné kázání?

Tak to by mě zajímalo, jak tohle dopadne!

(čtenářské určení 6-9 let)

**„Chcete zmoudřet?
Můj ty světe - otevřete knížku - čtěte!“**

Jiří Žáček

100 let
KNIHOVNY !!!